І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740
Тел. з Ню Йорку:
BArcly 7-4125

РІК LXVII. Ч. 51. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 17-го БЕРЕЗНЯ 1960 6 ЦЕНТІВ — 6 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, MARCH 17, 1960 No. 51. VOL. LXVII.

ЗДА БОРОНИТИМУТЬ СВОБОДИ БЕРЛІНУ І ЙОГО ПРАВА ВИРІШУВАТИ СВОЄ МАЙБУТНЄ

Президент Двайт Д. Айзенгавер і канцлер Західньої Німеччини Конрад Аденауер під час їхніх розмов у Білому Домі.

Вашингтон. — З'єдинені Держави продовжуватимуть давню політику в справі з'єдинення Німеччини й у відношенні до проблеми західнього Берліну. Президент Айзенгавер запевнив канцлера Конрада Аденауера, що право населення західнього Берліну на вирішення своєї політичної будучини залишиться основним принципом політики західніх союзників у відношенні до Німеччини. Запевнення през. Айзенгавера, як найвищого репрезентанта ЗДА, були прийняті канцлером Аденауером із сатисфакцією, тим більше, що західні німці почали останнім часом потрохи сумніватися в рішеність ЗДА й інших великодержав вільного світу боронити й обстоювати в дальшому твердо справу західнього Берліну. Конференція през. Айзенгавера із канцлером Аденауером тривала 2 години і після її закінчення Аденауер заявив журналістам, що він глибоко переконаний в тому, що західні держави боронитимуть рішуче Берліну проти усіх спроб із совєтського боку здобуття повну контролю над цим містом. В розмові Айзенгавера з Аденауером була порушена теж справа майбутньої зустрічі на вершинах й обидва вони погодилися на тому, що під час цієї зустрічі з Совєтами західні союзники будуть обстоювати теперішній статус Берліну і не підуть на ніякі вимагані Совєтами зміни. В проголошеному після конференції Айзенгавера з Аденауером комунікаті стверджено, що справа кожночасного майбутнього нового договору в справі Берліну мусить бути розглянута під час навершинної зустрічі в усій своїй ширині і в пов'язанні із цілою проблемою Німеччини. В політичних колах підкреслюють, що готовість ЗДА передати справу Берліну на розгляд учасників зустрічі на вершинах не визначає ще готовости ЗДА іти на будь-які концесії щодо його майбутньої ситуації, ані теж не свідчить ця готовість про те, що ЗДА хотіли б змінити леґальну базу, яка зобов'язує їх й інших західніх союзників залишитися в Берліні. Запевнення през. Айзенгавера, що ЗДА протиставляться всім намаганням із совєтського боку включити цілий Берлін у сферу комуністичного впливу, Аденауера задоволило. Після відвідин у Білому Домі Конрад Аденауер відбув ще зустріч із державним секретарем ЗДА Крістіяном А. Гертером і його співробітниками. У проголошеному офіційному комунікаті про перебіг розмов Аденауера з Айзенгавером стверджено ще, що темою розмов були теж проблеми східньо-західніх взаємин в загальному, як теж проблеми европейської економічної інтеграції й економічної співпраці між европейськими державами та країнами Західньої Гемісфери.

Президент проєктує вдвоє збільшити іміґраційні квоти

Вашингтон. — Президент Айзенгавер виявив на зустрічі з республіканськими конґресовими провідниками, що він думає внести до Конґресу законопроєкт, який збільшував би теперішні річні квоти нових іміґрантів, які мають право прибувати до ЗДА. Але республіканські конґресові провідники заявили Президентові, що немає вигляду, щоб Конґрес цього року ухвалив запроєктований урядом іміґраційний закон, бо Конґрес, починаючи від 1956-го року, постійно відкидає ліберальні урядові іміґраційні законопроєкти. Згідно з новим пляном теперішню річну квоту 154,657 іміґрантів треба на два рази побільшити на основі перепису населення з 1960-го року а не 1920-го року, який був за основу визначування окремих квот для різних країн. Уряд мав би право невикористані деякими країнами квоти приділити іншим державам. Квоти мали б бути визначувані на основі числа іміґрантів із окремих країн, які прибули до ЗДА від 1924 року. І тому важливий є цьогорічний перепис населення, бо його дані на довгі роки будуть матеріялом для урядових властей також і в справах іміґраційних квот.

Айзенгавер проситиме Конґрес про повновласті в справі встановлення цукрової квоти

Вашингтон. — Конґресові республіканські провідники повідомляють, що президент Айзенгавер звернеться до Конґресу з просьбою про повновласті встановити цукрову квоту для Куби. Президент визначав би нову цукрову квоту для Куби тоді, коли б визнав, що це є в інтересі цієї країни. Провідник республіканської меншости в Сенаті сенатор Еверет МекКінлі Дірксен заявив, що повновласті мали б відноситися до змінювання цукрових квот всіх держав, які продають цукор ЗДА, але з цих повновластей Президент скористав би в першу чергу при визначенні квоти для Куби у зв'язку з ворожими виступами прем'єра Кастра проти ЗДА. Цьогорічна квота для Куби виносить 3,119,000 тони. ЗДА платять Кубі, по два центи більше за фунт цукру, що дає разом коло 150 мільйонів долярів.

В АМЕРИЦІ

● **Адміністрація Загальної Служби** видала вже п'ятий том в серії „Публічні документи президентів ЗДА", в якому надруковані документи президента Айзенгавера з 1959 року, а у всіх досі виданих п'ятьох томах є документи від 1955 року до 1959. П'ятий том має 1,014 сторінок і в оправі коштує $7.

● **В північно - східній частині Бразилії** в провінціях Баїя і Пернамбуко, де звичайно буває посуха, цього року внаслідок довгих дощів вилили ріки та спричинили повінь, якої там не бувало від десятиліть. Цілі міста залиті водою, поперериванí комунікаційні лінії і перерване життя в тому районі.

● **Федеральна Авіяційна Аґенція** видала зарядження, щоб від 15-го березня усі пілоти у віці 60-ох і більше років покинули працю пілотів з огляду на свій вік. Товариство летунських пілотів внесло відклик від цього зарядження до окружного суду, а як треба буде то відкличеться до Апеляційного Суду ЗДА. Федеральна Авіяційна Аґенція твердить, що пілоти у віці понад 60 років є більше наражені на такі недуги, як серцева атака, і тому вони не повинні керувати літаками.

ДЖЕРЗІ СИТІ, „МІСТО З МІЖНАРОДНИМ СЕРЦЕМ" ВІДЗНАЧИТЬ СВОЄ 300-РІЧЧЯ

Джерзі Сити. — 300 років тому, 1660-го року, мала група голляндських переселенців, яка осіла на лівому березі Гудсонської затоки 27 років раніше, створила оселю Берґен, що сьогодні відзначена як Берґен Сквер у місті Джерзі Сити, що має кругло 300,000 населення та є одним із важливих культурних, господарських і політичних центрів Америки, не зважаючи на довжелезну тінь, яка на нього падає з положеного на протилежному березі Гудсону велиkaна Ню Йорку. Джерзі Сити має інтересну історію, має багато всіляких історичних пам'яток і до цього в свій час повернемо. Для американських українців, зглядно для їх організації, воно з появою в ньому „Свободи" в половині вересня 1893-го року та з видвигненням в ньому ідеї створеного в 1894-му році в Шамокіні Українського Народного Союзу, стало і „колискою" і „некоронованою столицею". Мавши це та багато дечого подібного на думці, заступник ґенерального прокуратора стейту НюДжерзі, що є рівночасно спів-головою Національного Комітету для відзначення 300-річчя Джерзі Сити, на останніх нарадах цього Комітету назвав Джерзі Сити „містом з міжнародним серцем". Національний Комітет для відзначення цих роковин очолює амбасадор Фелпс Фелпс, а українську групу репрезентує в ньому відомий місцевий діяч, податковий комішенер Гудсонського повіту, адв. Марсел Ваґнер. Заступлені там також інші національні групи, як: голляндська, італійська, польська, грецька, болгарська, німецька та інші. Врочисте відзначення 300-річчя відбудеться на місцевому стадіоні Рузвелта 11-го червня ввечорі з багатющою, справді міжнародною програмою. Саме тепер відбувається плянування та організація відповідної української участи в тій важливій імпрезі. Амбасадор Фелпс Фелпс, інформуючи на останніх нарадах, що на головного промовця на тій імпрезі запрошено амбасадора Кебота Ладжа, американського представника в Об'єднаних Націях, між іншим ствердив: „Ми живемо сьогодні в грізній добі далекосяжних ракет та іншої жахливої зброї, використання якої могло б змести з лиця землі не тільки цілі міста і країни, але й всю людську цивілізацію. Великою небезпекою є те, що якась фальшива калькуляція могла б привести до вибуху ланцюхову реакцію та здійснити це жахливе знищення. Тому життьове значення має наше намагання доказати прикладом, що люди різних культур і натур, різних національних походжень і темпераментів, можуть жити разом і разом успішно змагати до спільної мети: миру в добробуті. Ми здійснили це в Джерзі Сити впродовж минулих 300 років і тепер нашим завданням є продемонструвати наш успіх".

В НАЙБЛИЖЧУ СУБОТУ ХОР „ДУМКА" ВИСТУПИТЬ В ТАВН ГОЛЛ

Ню Йорк. — Український Хор „Думка", що здобув собі славу одної з найкращих українських мистецьких груп у вільному світі та який грає також і чималу ролю в громадському і товариському житті українців цієї світової метрополії, дасть в найближчу суботу, 19-го березня о год. 8 ввечорі в ославленій Тавн Гол свій черговий концерт. Хором, що нараховує тепер 150 жіночих і чоловічих голосів, в цьому багато молодої „свіжої крови", диригує мґр. Леонтій Крушельницький, а солістами виступлять сопран Метрополітальної опери в Ню Йорку Шарлотта Ордасси-Баранська та бас Вол. Баранський. На фортепіяні акомпаніюватимуть п-ні Є. Чапельська та Роман Стецура. За тиждень, в суботу 26-го березня, цей сам концерт „Думки" буде повторений в Филаделфії, також у Тавн Гол в тій самій годині. Ці концерти матимуть ювілейний характер, бо ними „Думка" відзначає 10-річчя свого існування та своєї діяльности.

УКРАЇНСЬКА ХРОНІКА

● **Члени 171 Відділу Українського Народного Союзу, Т-ва імени Лесі Українки в Джерзі Сити, Н. Дж.**, вирішили на своїх річних зборах Відділу пожертвувати з Відділової каси $25.00 на фонд будови Академії Св. Василія в Стемфорді, Конн. Ця пожертва складається на загальну суму $325, що їх зложив Відділ на українські цілі впродовж останніх трьох років. На цих зборах вибрано новий уряд Відділу в складі: М. Процик — предсідник Відділу, С. Расн — секретар, та Л. Хитрун, А. Фріц і Н. Джон — члени Контрольної Комісії.

● **Заходами українського католицького священика о. Йосипа Скульського та інж. Андрія Мазая**, які найшли підтримку в члена місцевої окружної ради, А. Фонсека, в столиці Бразилії, Ріо де Жанейро, переіменовано три вулиці та дано їм українські назви: Шевченка, Петлюри та Мазепи.

● **Нову Управу Ловецько-Рибальського Т-ва** обрано дня 20. лютого ц. р. на загальних зборах, рухливого Ловецько-Рибальського Клюбу в Шикаго, що нароховує понад сотню членів. На голову нової Управи Т-ва обрано інж. І. Варцабу.

● **В Літературно - Мистецькому Клюбі в Ню Йорку** в п'ятницю 18-го ц. м., о год. 8-ій вечора, а в неділю 20-го ц. м., в Пластовій Залі в Филаделфії, год. 4-та по пол., виступить з своїм першим концертом п'ятнадцятилітній віольончеліст Доріян Рудницький. Це молодший брат піяніста-віртуоза Романа й син пари передових українських артистів - музик, композитора-диригента д-ра Антона Рудницького і його дружини Марії Сокіл, оперової співачки.

Французький президент де Ґоль відвідає чотири міста ЗДА

Париж. — Французький президент Шарль де Ґоль прибуде до ЗДА 22 квітня ц. р. з офіційними відвідинами. Він переведе чотири дні у Вашинґтоні, як гість президента Айзенгавера, та відбуде там низку нарад у справах НАТО і найближчої конференції „на вершинах", що почнеться 16 травня ц. р. у Парижі. 26-го квітня де Ґоль приїде до Ню Йорку, а наступного дня відлетить до Сан Франсіско, звідкіль поїде також до Ню Орлінсу. З Ню Орлінсу президент де Ґоль відлетить до Французької Ґуяни. Тим часом французькі власті разом з совєтською амбасадою у Парижі гарячково виготовляють нові подробиці візити Хрущова у Франції. Вона триватиме на три дні коротше, як спершу передбачувалось.

Мекміллен хоче покласти край дволичній грі Хрущова

Лондон. — Англійський прем'єр Гарольд Мекміллен буде домагатися на конференції „на вершинах", щоб „скодифікувати" закінчення холодної війни, себто устійнити гверді приписи, що їх повинні триматися всі великодержави, якщо вони погоджуються, щоб закінчити стан холодної війни. Повідомляє про це лондонський кореспондент „НИ-Таймсу" Міддтон, який твердить, що англійський уряд хоче покласти кінець ненормальній ситуації, яку створює Хрущов своєю дволичною політикою. Там, де йому вигідно, особливо на внутрішньому свому терені і на Заході, він говорить про братання, кінець холодної війни, співіснування і т. д., а там, де цього вимагає інтерес комуністичної пропаганди — він ластиться по давньому на західніх імперіялістів - колоністів, говорить про палячів війни та різними способами погіршує існуючу атмосферу. Англійський прем'єр Мекміллен буцімто обурений тією подвійною грою Хрущова і хоче внеможливити йому, що б він, Хрущов, міг всміхатися безпосередньо до західніх альянтів та погрожувати їм перед іншою авдиторією. Чи такий міжнародний „кодекс" пристойної поведінки вдасться ухвалити і чи Хрущов його буде триматися — це інша справа.

Араби збойкотували прийняття для Ґуріона в Об'єднаних Націях

Об'єднані Нації. — На прийнятті в честь ізраїльського прем'єра Бен Ґуріона в помешканні ґенерального секретаря Даґа Гаммершилда при Парк Евеню в Ню Йорку не було ні одного арабського репрезентанта. Правда, знаючи про наставлення арабських делеґатів, єдиним запрошеним туди амбасадором був делеґат Тунісії, але він теж не з'явився. З комуністичних країн приявними були тільки представники Польщі й ЧСР. Бен Ґуріон мав передтим двогодинну розмову з ґенеральним секретарем Гаммершилдом на тему відносин на Середньому Сході. У пресовій конференції Бен Ґуріон висловив переконання, що ще за цієї ґенерації прийде до тривкого миру в світі. — Перед домом Гаммершилда, де відбувалося прийняття, арабські студенти з ворожими Бен Ґуріонові транспарентами, спокійно кружляли довкола єдиного жидівського маніфестанта, що прийшов туди з таблицею, що прославляла Бен Ґуріона, як „нашого великого лідера'. Поліція придивлялася цій забаві, — спокою не закаламучено.

Альжирські араби закидають Франції внеможливлення мирових розмов

Париж. — Тимчасовий уряд альжирських мусульманських націоналістів, що має свій осідок у Тунісі, проголосив заяву, в якій закидає президентові де Ґолеві, що той своїми недавніми заявами, що їх склав під час свого подорожування по Альжирі, закрив двері до мирових переговорів. Де Ґоль заявив був, що з уваги на нехіть партизанів скласти зброю і проголосити перемир'я, війна мусить продовжуватись і мир повинен бути встановлений збройною силою. Водночас де Ґоль виключав повну державну самостійність Альжиру, дармащо теоретично він допускав її, проголосивши принцип самовизначення. У заяві революційного закордонного уряду мусульманських націоналістів Альжиру закидається де Ґолеві зламання його первісної заяви щодо права самовизначення та стверджується, що Франція хоче продовжувати в Альжирі 'колоніяльне панування

В Південній Каролайні притримано 350 неґритянських студентів під час демонстрацій

Колумбія, Південна Каролайна. — 15-го березня продовжувалися т. зв. сидячі страйки в студентських харчівнях і з того приводу відбулися масові демонстрації неґритянських студентів, які домагаються права користати з тих самих ресторанів, з яких користають їхні білі колеґи. В Оранґебурґу демонстрували 1000 студентів, і поліція притримала з них коло 350, яких вміщено на подвір'ї судового будинку, бо в тюрмі не було місця. Поліція розігнала демонстрантів водою з пожежних вужів і слізними газами. В Рок Гілл притримано 80 демонстрантів, в Колумбії — 9, а в Самптері демонструвало 30 студентів, але нікого з них не заарештовано. Заарештовані студенти співали американський гимн, „Ґад блесс Амеріка" та інші патріотичні пісні. Студентів звільнено після того, як вони попідписували 10-долярові бонди замість кавції.

В Йонґставні відбулися Збори Відділу УККА

Йонґставн, Огайо. — В Йонґставні в неділю 13-го березня відбулися організаційні збори Відділу Українського Конґресового Комітету Америки, якими проводив заступник шерифа повіту Магонінґ Михайло Ярош, а секретарювали д-р Стахура і М. Юрчишин. В зборах взяли участь 30 делеґатів від Відділів УН-Союзу, Провидіння, Самопомочі, СУМА, Пласту, Українсько - Американського Горожанського Клюбу та релігійних організацій. Ціллю зборів була координація праці Відділу з Централею. Від Централі в Ню Йорку промовляв редактор публікацій УККА В. Душник, який говорив про важливість цьогорічного перепису населення, в якому українці у ЗДА можуть вписувати Україну як країну свого походження або походження своїх батьків, і подавати українську мову як свою рідну мову. Ред. Душник говорив про працю УККА і закликав Відділ в Йонґставні підтримувати свою Централю. Подібні збори відбулися 13-го березня в Кантоні, Огайо, де головував д-р Степан Курилас, а секретарював Іван Іваницький. Головним промовцем був ред. В. Душник.

У ЖЕНЕВІ РОЗПОЧАТО НОВУ МІЖНАРОДНУ КОНФЕРЕНЦІЮ РОЗЗБРОЄННЯ

Женева. — У вівторок 15 березня ц. р. почалась у Женеві нова міжнародна конференція роззброєння. Її учасниками є п'ять вільних і п'ять комуністичних держав, а саме: ЗДА, Англія, Франція, Італія і Канада та СССР, Польща, Чехо-словаччина, Болгарія і Румунія. На перше засідання прислав широке письмо Нікіта Хрущов, який заповів, що совєтська делеґація обстоюватиме його проєкт „ґенерального і повного" міжнародного роззброєння. У тому стилі промовляв заступник совєтського міністра закордонних справ Валеріян Зорін, який відразу почав критикувати західній плян, який нібито поручає лише студії над роззброєнням, а не само роззброєння. Ґенеральний секретар Даґ Гаммершилд у свому письмі, що його відчитав заступник його Драґослав Протіч, пригадав, що це перша нова спроба переговорів про міжнародне роззброєння від невдачі Лондонської конференції в 1957 році. Гаммершилд підкреслював ролю Об'єднаних Націй в цій справі та звертав увагу, що за чартером ОН і резолюціями Ґенеральних Асамблей Об'єднані Нації є відповідальні за тривкий мир, що може настати тільки у висліді міжнародного роззброєння. Письмо Гаммершилда мало на цілі пригадати учасникам конференції, щоб вони не відсували на бік Об'єднані Нації, як чинник, властиво, найбільш покликаний для ведення такої справи. Голова Американської делеґації Фредрік М. Ітон підкреслив конечність терпеливости у змаганні до виготовлення такого міжнародного роззброєння, яке запевнило б у світі стан „миру, що в ньому люди могли б жити одні з одними, де процвітала б свобода, вільна від страху перед інвазією поневолюючих сил". „Світ миру на базі закону — це ціль, а роззброєння — це засіб до осягнення цієї цілі" — заявив Ітон. На першому засіданні конференції відразу позначилась засаднича розбіжність становища обох таборів — вільного й комуністичного. Західні держави змагають щиро до роззброєння, але вимагають, щоб кожна ступнева стадія роззброєння була контрольована, щоб ніхто не міг порушити договору. Становище Заходу — обережне й реалістичне. Комуністи підтримують утопійний плян Хрущова про „ґенеральне і повне" роззброєння, виключно для пропаґандивних цілей, з метою розбити оборонну силу Заходу. За пляном Хрущова — протягом чотирьох років мало б прийти „ґенеральне і повне" роззброєння, а щойно після того була б виготовлена міжнародна контроля. Іншими словами — коментують західні газети — Совєти змагають до того, щоб Захід здемобілізував себе, віручи „на слово" Совєтам та щоб підписали договір, який в очах Совєтів був би ще одним безварним клаптиком паперу. Тому західні коментатори не ворожать успіху цій новій конференції, дармащо всі її учасники запевняють, що мають „добру волю" і „зроблять все можливе" задля успіху конференції. На першому засіданні головував названий вгорі репрезентант ґенерального секретаря ОН Драґослав Протіч, на дальших засіданнях обов'язуватиме принцип, що головні делеґати головують по черзі, в абетному порядку. Західні делеґати спротивились, щоб на першому засіданні головував делеґат Болгарії.

Совєти відкликали несприйнятливі для Заходу військові перепустки

Берлін. — Шеф штабу совєтської армії в Східній Німеччині, ґенерал Г. В. Воронцев переслав в минулий понеділок 14-го ц. м. військовим командантам ЗДА, Англії і Франції у Берліні листа, в якому він відкликав нові довідки, виставлені західнім військовим місіям у Східній Німеччині на блянкетах „Німецької Демократичної Республіки". Західні альянти не хотіли прийняти тих довідок, що служили за перепустку між західнім Берліном та Східньою Німеччиною, вважаючи, що таким чином Совєти хочуть „задніми дверми" осягнути посереднє визнання Заходом східньо - німецького сателітного уряду. У свому листі, що був формальною відповіддю на західній протест в цій справі з 19-го лютого ц. р., совєтський ґенерал стверджує, що „тимчасово" привертається важність давніх довідок, виставлюваних совєтською окупаційною владою. За мотив ген. Воронцев подав бажання „не погіршувати взаємин перед найближчою конференцією на вершинах". Західні коментатори висловлюють здогад, що Совєти завернули з двох причин: зустрівши рішучий спротив, якого вони не сподівалися, — та знайшовши можливість зробити „примирливий жест" після того, як президент Айзенгавер відкликав заповіджені лети до Берліну висотою понад 10,000 стіп. Мовляв — за американський жест Совєти можуть відповісти також жестом, не втрачаючи при тому „обличчя".

У СВІТІ

● **Прем'єр муринської Ґани** Кваме Нкрумах гостро напятнував ті африканські держави, які вступають у військово-політичний союз з позаафриканськими потуґами. Він мав на увазі Тоґо, що має стати незалежною державою в квітні місяці і хоче підписати з Францією військово - політичний союз. Тоґо боїться апетитів Ґани, що її амбітний прем'єр Нкрумах хоче приєднати Тоґо та мріє взагалі про владу над цілим рядом новопосталих африканських держав.

● **У Марокко** обвинувачено 12-х видатних діячів про-урядової партії „Національна юнія народних сил" у змові проти життя наступника престолу Мулей Гассана. Хоч ця партія підтримує політику короля Мохамеда V-го, проте між її керівниками та королівським двором існують персональні антаґонізми. Прем'єр Абдаллах Ібраґім загрозив якраз перед катастрофою землетрусу в Аґадірі, що він зречеться, якщо тих 12-х діячів не випустять на волю.

● **Німецькі протестанти** з обох частин поділеної Німеччини повели збіркову акцію під гаслом „Хліб для світу" і зібрали від минулого грудня по початок березня $3,300,000. Збірка продовжується з великим успіхом. Буде створений великий фонд не тільки для неґайного закупу харчів для голодуючих країн, але й для фінансування деяких сільсько - господарських та санітарних проєктів у відсталих країнах.

● **Суперечки між англійськими соціялістами** довели до резиґнації парляментарного посла Ричарда Г. Дж. Кросмана, який є заступником голови партійної екзекутиви, з членства в так званому тихому кабінеті тієї партії. У випадку партійної перемоги у виборах члени того кабінету автоматично стають державними міністрами. Кросман так часто і так гостро критикував партійного лідера Гю Гейтскелла за його становище до справи атомової зброї, що врешті Гейтскелл просто зажадав від цього — або зректися місця в передній лавці парляменту, або триматися партійної дисципліни.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc., 81-83 Grand St, Jersey City, N. J.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N. J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917, — authorized July 31, 1918.

Адреса: SVOBODA", P.O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

Політичний розум

Двогодинна приязна розмова західньо-німецького канцлера Конрада Аденауера й ізраїльського прем'єра Давида Бен Ґуріона, яка в минулий понеділок вранці відбулася в готелі, у кімнаті Аденауера в Ню Йорку, є повчальним і показним зразком політичної мудрости та державницького підходу цих обох діячів до основної проблематики. У всесвітній історії є чимало прикладів розсварення між двома народами, їх взаємної ненависти. Не один нарід заподіяв другому важку кривду, не один мав і має оправдану причину почувати найглибший жаль до другого, що переходить у ненависть і бажання помсти. Те, що зрозуміле у психіці одиниці, ще більше степенується у психіці маси. Існує вже окрема наука психології маси і загальновідоме явище масової психози, яке створюється внаслідок такого наверствування жалів, претенсій та анімозій.

Завдання державних керівників — зніматись понад настрої сірих людей, корегувати їх, а то й діяти виразно всупереч ним, якщо того вимагає державна рац'я. Дух німецького реваншу формувався супроти Франції з половини 17-го сторіччя, коли Людвик XIV довів до розчленування Німеччини у Вестфальському мирі. Розгром французької армії під Седаном, облога Парижу, голод у ньому і продиктований Бісмарком у Версальському палаці мир з прилученням до Німеччини Альзації і Льотрингії до глибин зранили французьке почуття національної гордости. Двократна пізніша неспровокована німецька агресія — у 1914 і 1940 роках — ще більше поглибила французько - німецьку ненависть. Але зараз після закінчення останньої війни цілий ряд французьких політиків, зрозумівши змінену ситуацію в Европі, почали словом і ділом пропаґувати потребу французько-німецького замирення. І сьогодні з усього 15-членного Північно - Атлантійського міждержавного бльоку ні одна держава так рішуче й радикально не підтримує антисовєтської політики Бонну, як уряд Франції де Голя, ще так недавно смертельного ворога німців.

Проте, нема у всесвітній історії вірної паралелі до тієї пропасти, що розділила німців і жидів. Націонал - соціялістична пропаґанда роками впоювала в німців ненависть до жидів, як нібито винуватців усіх нещасть в Німеччині та цілому світі. Тією ідеологією зоологічного антисемітизму оправдувано небувалі в історії людства звірства, внаслідок яких винищено понад 6 мільйонів жидів. Але державний розум старого Бен Ґуріона казав йому оборонити в ізраїльському парляменті справу, що її не всилі були зрозуміти його рядові земляки: що ситуація настільки змінилася, що можна і треба скорострільи ізраїльського виробу продавати Західній Німеччині. Німецько-жидівські ресантименти ще настільки глибокі, що все ще нема між Німецькою Федеративною Республікою і Ізраїлем дипломатичних взаємин, тим паче, що не хочуть допустити до цього всі арабські країни. Алеж державницька зрілість німців змусила їх зобов'язатись у 1952 році платити протягом 10-ох років Ізраїлеві величезні суми титулом відшкодування за злочини гітлерівського режиму. До цього часу Ізраїль дістав від Німеччини вже 6 більйонів марок — близько півтора більйона долярів. Німці роблять це добровільно, бо державний розум диктує їм признати свої колишні помилки і старатися направити їх. І нині ані Бен Ґуріон не вважає для себе пониженням явитися до помешкання Аденауера на розмову, ані німецький канцлер не цурається фотографуватись з лідером жидів. „Нинішня Німеччина не є Німеччиною вчорашнього дня", — каже цей старий жидівський діяч, і цим проповідує політичну аксіому: треба керуватись інтересами нинішнього дня, дивитися на світ крізь призму актуальних справ, мати почуття політичного реалізму, ставити розум над почуваннями, хоч би як вони були психологічно оправдані. Яка шкода, що тих самих аксіом не застосовується і в жидівсько - українських відносинах.

Шевченко під Совєтами

„Великим народним поетом", „геніяльним поетом - революціонером", „щирим другом братнього російського народу" — проголошують Тараса Шевченка у своїх публікаціях совєтські журналісти й літературознавці. До цього сливе в кожному виданні, присвяченому Шевченкові, вихваляються совєтські борзописці, що це тільки, мовляв, за совєтської влади здобув він собі всенародну пошану і любов, бо до „жовтневої революції мерзенні буржуазні націоналісти" робили все можливе, щоб спотворити, а то й знищити культ Шевченка, сфальшувати його світогляд і його творчість.

Беручи до уваги таку совєтську чваньбу, можна було б думати, що ніде і ніхто у світі не відзначає так урочисто і так палко Шевченкових днів і роковин, як Совєти. Хтось міг би сподіватися, що в дні 9-го березня усі хоч би тільки друковані українською мовою совєтські часописи й журнали присвятять Шевченкові відповідне місце і в оформленні і в змісті видаваних у цей день чисел. Можна б — але...

Тим часом, переглядаючи підсовєтську столичну українську пресу і видані нею з датою 9-го березня числа, треба ствердити найперше факт, що ні в одній із головних газет місця для Шевченка на першій сторінці немає. Скрізь красується тільки плякат із велетенським портретом... Леніна, вивішений над президією Міжнародного Жіночого Дня в Києві.

Не дано місця Шевченкові не тільки на першій, але й на другій і третій сторінках органу Центрального Комітету Ленінського Комуністичного Союзу Молоді України, щоденника „Молодь України" в числі з 9-го березня. На першій сторінці там Ленін і різні „герої соціялістичної праці", на другій возхвалювання жінок — „активних будівників комунізму", і на третій знову ж комсомольці перед скульптурою Леніна і вірш Сосюри, присвячений Ленінові. Шевченкові присвячений тільки куток на четвертій сторінці із статтею якогось Д. Фидоранина п. н. „З глибин народних" і 3-строфовий віршик М. Литвинця.

Не стало місця для Шевченка ні на першій, ні на другій сторінках також і в офіційному органі Центрального Комітету Комуністичної Партії України, Верховної Ради і Ради Міністрів Української ССР — в „Радянській Україні". Перша сторінка її числа із плякатом Леніна, друга красується портретами і статтями про активних будівників комунізму і тільки частина третьої відведена для вшанування Шевченкових роковин із віршем О. Ющенка про Шевченка на ... Волзі і статтею доктора філологічних наук Євгена Кирилюка про „Кобзар" і про фальшування Шевченкової творчости не майстрами цієї справи, вишколеними в Москві, але... „буржуазними націоналістами". Так само потрактувала роковини Шевченка „Літературна Газета", орган правління Спілки письменників України присвячуючи першу сторінку Міжни, яка виходить щодругий день, присвячуючи першу сторінку в дні 8 березня Міжнародному Жіночому Дневі і другу різним кололітературним справам і відводячи для відзначення пам'яти Шевченка тільки третю і частину четвертої сторінки з приблизно шевченківськими матеріялами, в тому числі з обов'язковою статтею про російського Чехова і його зацікавлення ... спадщиною Шевченка.

На достойніше вшанування роковин Шевченка підсовєтська українська преса в буцімто незалежній Українській ССР не спромоглася, не маючи, мабуть, потрібного дозволу з Москви.

МІЖ КАПІТОЛЕМ І БІЛИМ ДОМОМ...

СПЕКТАКЛЬ У „НАЙБІЛЬШ ЕКСКЛЮЗИВНОМУ В СВІТІ КЛЮБІ"

Американці горді з свого „найбільш ексклюзивного в світі клюбу", що йому на ім'я „Юнайтед Стейтс Сенат". Справді, в ньому багато прикмет консервативних, аристократичних клюбів, що проявляються в доволі вишуканих, особливо чемностевих формах процедури та поведінки. І треба думати, що головними співтворцями та піддержувачами цих традиційних форм є сенатори Півдня, нащадки колишніх „кавалірів" та іншої родової плянтаторської аристократії. Вони не тільки консервативні та традиціоналісти в поглядах, але й їх вплив у Сенаті, завдяки практично досмертним посадам і сеньйорським правам, особливо великий.

Аж ось, завдяки саме цим консерватистам високого стилю, від початку березня відбувається в Сенаті спектакль, якого не кожному легко погодити з поняттям будь-якого шанованого клюбу, а тим більше такого, що має претенсію називатись „найбільш ексклюзивним у світі". Десь неначе поділася достойна атмосфера, неначе зникли вишукані чемностеві форми і аристократичний стиль. Сенат прибрав вигляд військового обозу в бойовому поготівлі, і бойова атмосфера запанувала по залях і коридорах сенатського крила Капітолю.

Журналісти полюють на цікаві образки з цієї війни нервів. Вони вештаються по коридорах, заглядають до кімнат різних комісій, у колишню залю Найвищого Суду, у президентську вітальню, а то й у приватні бюра сенаторів: там усюди стоять польові ліжка, на яких сенатори ловлять короткі хвилини сну між алярмами. Журналісти обсервують цих непоголених, заспаних сенаторів у їх людській, сказати б, приватній формі, бачать, як виявляють вони свій темперамент, збурення.

Та й глядачі з вулиці товпляться день і ніч під дверима сенатської галерії, щоб подивитись на славний „флор", де відбувається обструкція проти нового законопроєкту про громадянські права. Але на „флорі" звичайно небагато сенсаційної акції: там повільно й нудно минає час, і тільки годинник маркує новий рекорд безперервної сенатської сесії. Старий був встановлений ще за Вилсона, у 1915 році, і виносив 54 години 10 хвилин. Дехто хоче бути свідком такої „історичної події", як побиття рекорду, байдуже про саму справу. Поза тим образ не надто бадьорий.

Ось, наприклад, відробляє свою обструкційну повинність достойний сенатор з Південної Каролайни: закутавши обережно горло шаликом, він читає монотонним голосом щось із творів Едґара Гувера, а єдиний його слухач на залі, достойний сенатор з Конектикату починає підозріло глибоко й рівномірно дихати... Часом п'ять-шість або й більше сенаторів сидять неначе в глибокому зосередженні „голову вхопивши в руки", і годі вгадати, чи справді слухають вони біблійні цитати про любов до ближнього з уст південного поборника громадянської рівности, чи просто фліртують з Морфеєм... Хто має щастя, може потрапити на цікавіші моменти, як ось була промова президентського кандидата сенатора Гомфрі, блискучого промовця, що вносить відпруження в знуджену залю, або навіть промова сенатора Фулбрайта, професора й філософа, голови сенатської комісії закордонних відносин, що о пів до третьої ранку зумів зрушити сумління своїх колеґ і захопити півтора сотні глядачів на галерії драматичним представленням міжнародної ситуації і комуністичної загрози...

Куди частіше глядач може бути свідком славного тепер „рол кол'у", цього найбільш злісного засобу ламання психічної витривалости противника. Кожний сенатор у кожну хвилину має право домагатися перевірки кількости присутніх на залі. Тоді дзвінки дзвонять по всіх залях Сенату, по всіх бюрах сенаторів і по всіх закутках, де в дану хвилину сенатори можуть перебувати. Секретар Сенату починає читати імена всіх із списка — і це власне є „рол кол". Протягом якої пів години зчиняється рух, і до залі тьопають змученим кроком джентлмени — члени найбільш ексклюзивного клюбу: вигляд у них не дуже бадьорий, не в одного комірець розстібнутий і краватки немає, краєчок піджами виглядає з-під убрання; у декого на ногах індіянські мокасини чи інший ясний знак перерваного сну. Правда, єдина лейді в цьому товаристві — сен. Марґарет Чейс Сміт з Ню Гемпширу — завжди в повній формі, завжди з традиційною рожею на грудях...

Глядачі дивуються, інколи сміються, частіше обурюються. Чути багато критичних завваг про те, що така неповажна війна нервів негідна Сенату ЗДА. Та воєнна тактика інколи прибирає дивних форм, коли вони доцільні з погляду стратегії. Для південних сенаторів велика ставка в грі, і їхні виборці — цілий Південь — очікують від них безоглядної боротьби проти нового законопроєкту. Північні ж, прихильники ясного і безкомпромісового закону про громадянські права, теж мають досить половинчатих розв'язок і теж беруться до роботи з упертим завзяттям. В одних і других перед очима ціль, варта навіть не дуже достойних форм змагання.

Наприкінці минулої сесії сенатор Джансон, як провідник сенатської більшости, публічно обіцяв, що ця сесія підійме справу ще в місяці лютому. Тепер він старається додержати обіцянки. Мусить послуговуватися й „трюками". Бо ось піденні сенатори своїм провідництвом у відповідних комісіях заблькували на цих комісіях офіційні проєкти закону про громадянські права, не допускаючи їх на „флор", тобто на вирішення пленумом Сенату. Тож Джансон вибрав маленький, невинний змістом законопроєкт, який уже опинився на пленумі, і до нього причепив поправку, яка практично обіймає громадянські права. Тим то Сенат радить тепер над проєктом: подарувати маленькій громаді оплату за вживання порожнього військового будинку під школу, яка торік погоріла. Вел, сказали сенатори, прихильники громадянських прав, школа потрібна, варто подарувати їй залеглу оплату, але закон у цій справі слід доповнити постановою, що неґри повинні мати повне виборче право і т. д. І так, бідна шкільна громада даремно чекає на рішення...

Південні сенатори під знаменитою командою сенатора Рассела з Джорджії, сеньйора сенатських тактичних баталій, заповіли боротьбу до кінця (переможного чи не-переможного). Щоб заламати їхній дух, північні прихильники громадянських прав проголосували, що Сенат радитиме без перерви, тобто хто довше витримає. Але Рассел придумав добру тактику. Для будь-якого рішення в Сенаті треба кворуму з 51 присутніх сенаторів. Прихильники громадянських прав мусять пильнувати, щоб такий кворум, тобто більше як половина сенаторів, була на залі, особливо, коли хтось запропонує перевіряти кількість присутніх. Але противникам проєкту, тобто південним сенаторам, зовсім не залежить на кворумі. Вони тільки мусять пильнувати, щоб прихильники закону, маючи кворум не провели рішення. Для цього вони „філібастерують", тобто говорять один по другому, не допускаючи до голосування.

Сенатор Рассел поділив своїх вісімнадцять сенаторів на три групи, кожна з яких має піддержувати обструкцію протягом доби і відповідати на дзвінки „рол кол". Решта дванадцять відпочиває. А ті, що говорять, вимагають щопару годин, зі злобною насолодою — перевіряти кворум. Тоді прихильники громадянських прав ледве заснувши, мусять зриватися і бігти на залю. І так уже два тижні, з коротенькою недільною перервою, день і ніч... Джансон шукає нової тактики. Але він теж хоче змусити ту сенатську більшість, яка ясно виступає за новий закон про громадянські права, переголосувати рішення про припинення дебат. Для цього треба двох третих більшости, і це число легко можна б було мати, але покищо Сенат не готовий це відступити від свого лібералізму щодо свободи слова. Перші спроби обмежити дебати не вдалися. І Джансонові закидають, що він хоче створити атмосферу для компромісового вирішення в справі громадянських прав.

Та після двох тижнів перерви в сесіях появляються частіше і багато говориться про компроміс. Тактика південних стратеґів таки починає виплачуватись. І в цьому нема нічого особливого: компроміс — це основна риска у полагоджуванні справ в американському Конґресі. Від конституції починаючи, він тягнеться через всю історію, і немає причин думати, що й тепер це зміниться. Але завжди ці компроміси осягалося в боротьбі. Тож і тепер не могло без неї обійтися, навіть коли вона вимагала таких жертв, як порушення достойности джентлменів з „найбільш ексклюзивного в світі клюбу".

юст

НОВА ПРАЦЯ ПРО ГЕТЬМАНА ІВАНА МАЗЕПУ

Протягом Мазепинського Року, що ним у 1959 році українці у вільному світі відзначали 250-річчя збройного виступу Великого Гетьмана проти Москви, як і 250-річчя смерти Мазепи, появилося в зв'язку з цим ювілеєм багато газетних і журнальних статтей, перевидано фотодруком декілька давніших публікацій, але поважнішого, справді наукового твору так і не видано. Появився він щойно тепер — з початком 1960 р. — після закінчення Мазепинських святкувань, і є ним студія відомого українського історика й дослідника Мазепинської доби професора Олександра Оглоблина п. н. „Гетьман Іван Мазепа та його доба".

Студія проф. Оглоблина вийшла в серії Праць Історично-Філософічної Секції Наукового Товариства ім. Шевченка, за літературною редакцією Вячеслава Давиденка, як 170 том Записок НТШ, книжкою великої вісімки на 406 сторінках друку, у твердій обкладинці і суперобгортці арт. мал. Миколи Бутовича, з трьома репродукціями Мазепиного дзвона і вміщеного на нім герба та портрета гетьмана Івана Мазепи. Видання цієї розкішної книги, що повинна стати настільною в кожній українській хаті, фінансували і здійснили дві громадські організації — Організація Оборони Чотирьох Свобід України у ЗДА і Ліга Визволення України в Канаді.

„Гетьман Іван Мазепа та його доба" — одна з найкращих монографій у цій ділянці. Написана вона на підставі довголітніх студій, передусім з основним використанням доступних Авторові джерельних матеріялів, як також усієї наявної велетенської літератури про самого Мазепу, про його союзника, Карла XII, і про їх противника Петра I. Дану в цій праці картину Мазепинської доби могтимуть інші українські історики хіба тільки доповнювати в окремих її відтинках і розділах. Можливо, що колись, як буде відкритий доступ до всіх архівів Москви, Ленінграду, Києва й інших міст України, подану проф. Оглоблиним картину можна буде поширити чи й скореґувати, але під сучасну пору працю проф. Оглоблина з повним правом можна вважати останнім словом української науки про Мазепу і його добу.

Праця проф. Оглоблина поділена на десять розділів, які охоплюють не тільки час гетьманування Мазепи, але й добу до нього і роки після його смерти. Широко й основно висвітлена в праці зовнішня політика Мазепи в період його гетьманування до 1700 р., значить у 1680-ті і 1690-ті роки, і його зовнішня політика після 1700 року, під час Північної війни, союз України з Швецією та розрив із Москвою в 1708 році. Цікаво і по-новому насвітлені Автором внутрішні відносини в Україні, зокрема взаємини Мазепи з провідними в той час внутрішньоукраїнськими силами — козацькою старшиною і Запоріжжям, ставлення яких у великій мірі вплинуло на такий, а не інший вислід українсько-московської війни 1708-1709 років. Після кожного розділу подані в книжці примітки з детальнішими даними історично - біографічного характеру про обговорювані події та видатніших діячів Мазепинської доби. Ці примітки не тільки вартісні, але й цікаві з кожного погляду.

Праця проф. Оглоблина вимагає основного огляду й обговорення, і це напевно зроблять фахівці — українські історики у вільному світі. Зареаґують на цю працю озлобленою лайкою напевно московські і українські підсовєтські історики, бо ж нововидана студія є антимосковською в усій своїй основі, є важким ударом по російській білій і червоній історіографії. З цього погляду дуже актуальне висловлене Автором у передмові до його праці ствердження, що Москві не вдалося ні подолати, ні знищити Мазепу як ідейного речника українства: „Перефразовуючи слова Грушевського, — підкреслює проф. Оглоблин, — смерть перелетіла над українською нацією — і вона не тільки пережила 250 літ Полтавської московської перемоги, але й навіть відродилася і стоїть далеко сильнішою ідейно супроти свого московського противника, ніж за часів Петра I. І саме тому Москва й досі з непослабленим завзяттям і невгамовною ненавистю веде боротьбу проти імення і символу Мазепи — боротьбу, якої вона виграти не може".

Висловлене проф. Оглоблиним ствердження є основним для сучасної і майбутньої української політики в боротьбі з Росією, і тому праця його є не тільки важливою, але й доконечною зброєю у продовжуваній сучасними мазепинцями боротьбі проти московського імперіялізму.

Б. Кравців

НАМ З ТОБОЮ ЗУСТРІТИСЬ..

Нам з тобою зустрітись
судилося,
А мені твоїм судженим буть,
Може й справді —
одна нам наснилася
В щасті-расті устелена путь.
І звела нас порою осінньою,
Коли гнуться весільні столи,
І, здалось нам,
дерева не інеєм —
Первоцвітом для нас зацвіли.
Твої очі засяли довірою,
Як вгорі дві зорі молоді,
І тому тобі ласкою щирою
Я навіки довірився тоді.
Твоїх рук не забути
тепло мені,
Що відчув, як проміння весни.
Твого серця дівочого
пломенем
Хочу жити і в дні сивини.
А якщо воно й стане
крижиною,
То на груди я сонце впаду,
Бо любитиму так і дружину я,
Як сьогодні люблю молоду.

МИХАЙЛО ТКАЧ

Дивні шляхи...

Приблизно вісімдесять років тому, один шкот-бідняк виратував був із трясовиння за селом панську дитину з недалекого замку. Батько дитини, багатий вельможа, побачивши свого сина, витягненого в критичній хвилині з обіймів смерти, рішив високо нагородити цього селянина. Шкот не прийняв особистого подарунку, натомість попросив вельможу допомогти йому вивести в люди свого сина.

Вельможа виконав бажання бідняка, і його син закінчив високу медичну школу в одному з англійських університетів. Його імення? Сер Алєксандер Флеммінґ, винахідник пеніцилін.

Під час другої світової війни, у днях скорботи англійського народу захворів важко на запалення легенів той, колись врятований убогим шкотом, син вельможі. На нього були звернені очі всього британського народу. Пеніциліна врятувала цього державного мужа. Його імення? Сер Винстон Черчилл.

Проф. д-р Н. Полонська-Василенко

СЕРГІЙ ОЛЕКСАНДРОВИЧ ЄФРЕМОВ

(У 30-ліття процесу СВУ)

(4)

1928-ий рік приніс багато тривог. Посилився комуністичний наступ на Академію, прагнення перетворити її з національної установи на загально - совєтську. Єфремов переживав цю загрозу. Незадоволена пасивністю президента ВУАН В. І. Липського партія оголосила перевибори Президії. Всіх хвилювало питання: хто буде „обраним" на президента? Питання обговорювалося і в Академії, і в партійних колах. Нарешті з почуттям щирої радости почули ми, що партія висуває кандидатуру професора Заболотного. Його добре знали в Києві, де він був учнем проф. Високовича. Українець з Поділля, він не приховував свого українства, належав до українських товариств і був особисто знайомий з багатьма українськими діячами.

З ініціятиви Єфремова значна частина академіків вирішила поговорити з Заболотним перед виборами і роз'яснити йому складну ситуацію Академії Наук. Для цього обрано трьох академіків, старих знайомих Заболотного: Єфремова, Василенка і, здається, Вотчала. Заболотний охоче прийняв запрошення приїхати до Єфремова на розмову з академіками. Зустріч носила дружній характер. Академіки поставили Заболотному питання рубом: з ким він буде, з партією чи з Академією. Якщо він іде з ними, вони ґарантують йому одноголосне обрання. Заболотний був зворушений і дав слово, що завжди буде з академіками, і кілька разів це повторив. З радісними надіями розійшлися академіки. Це було за кілька днів до виборів, призначених на 3-го травня.

В Академії йшли наради, обговорювали кандидатури, полагоджували їх з партією. Було домовлено, що головуватиме на загальних зборах академік Вернадський, перший президент ВУАН, який мав приїхати з Праги. Як завжди, він зупинився у нас, на Тарасовській.

Назустріч йому на двірець поїхали ми з чоловіком, а в нашій кватирі без нас мали зібратися кілька академіків, щоб негайно, по прибутті, поінформувати його про справи і умовитися про деталі зборів. Коли ми вернулися з двірця, то застали вдома Л. Яснопольського, К. Воблого, Е. Вотчала, С. Єфремова і ще декого. Єфремов поінформував про договореність з Заболотним. Щодо обрання на голову зборів Вернадського, то здавалось це таким природнім, що й обговорень ніяких не було. Тільки я, як господиня чайного стола, дозволила собі жартівливу репліку: „А що буде, як „хтось у сірому" встане й запропонує на голову Скрипника?". Моя репліка була прийнята як невдалий жарт, і ніхто не звернув на неї уваги.

3-го травня в залі Антоновича, в старому будинку Академії, зібралися всі академіки, сім партійних членів урядової групи, що брали участь в голосуванні разом з нами, багато співробітників, як публіка, що не брали участи в виборах. Коли президент В. Липський відкрив збори і, після всіх формальностей, запропонував назвати кандидатів на голову зборів, встав академік В. Бузескул і назвав ім'я В. Вернадського. Негайно встав академік П. Тутковський зі словами: „А я пропоную обрати на голову Миколу Олексійовича Скрипника" (навіть — був у сірому). Президент розгубився і поставив на голосування обидві кандидатури: першим за абеткою В. Вернадського, другим — М. Скрипника. Вернадський одержав майже всі голоси, за вийнятком акад. П. Тутковського та сімох урядової групи. Скрипник одержав 7 голосів: урядова група, голосів його та П. Тутковського. Під бурю оплесків Вернадський зайняв крісло голови зборів. Першим підносив руку за нього Єфремов, який навіть встав, підносячи руку. Так сталася катастрофа в житті Академії Наук і Сергія Олександровича Єфремова. Скрипник ніколи не забував поразки з 3-го травня.

2) Стара Громада

Під час большевицької окупації поновила свою діяльність Київська Стара Громада. З нею були зв'язані найкращі традиції громадського життя України за останню чверть XIX та початку XX століття. Стара Громада в часи свого розквіту була конспіративним, але всіма визнаним осередком громадського та національного життя України. Вона скупчила інтелектуальну еліту, з високим моральним авторитетом. В 1870-их роках до Громади належало не більше як 50 осіб, але то були люди, відомі всій Україні, вчені, письменники, з В. Антоновичем, П. Житецьким, М. Старицьким, Ф. Вовком, О. Кониським К. Михальчуком, М. Лисенком на чолі. Неофіційно вона керувала науковим та громадським рухом. У 1875 році вона видавала „Кіевскій Телеграф", з 1882 року органом її стала „Кіевская Старина"; вона підтримувала пам'ятник Шевченка у Каневі, давала освіту й матеріяльну допомогу родичам поета. Вона вирядила за кордон Драгоманова і підтримувала його матеріяльно. В Старій Громаді підготовили словник, що вийшов під редакцією Б. Грінченка. Стара Громада не виходила на поверхню життя. Вона збиралася по черзі або за вибором — у різних членів, пристосовуючи збори до родинних свят, щоб не притягати уваги поліції. В ній не вели ні протоколів, ні будь-яких записів. Природньо, що з поновленням Української Держави Стара Громада не була потрібна і перестала функціонувати, але не розв'язала себе офіційно спеціяльною ухвалою.

У 1920-их роках Київська Стара Громада відновилась. Життя не залишало їй поля для діяльности, ні видавничої, ні наукової, але була широка галузь національно - культурних впливів, моральної боротьби за Україну. Члени Старої Громади стали знов збиратися на засідання. Як і раніше, додержувалися вони суворої конспірації, потреба в якій набувала значення ще більшого, ніж за царських часів. Як і раніше, Стара Громада збиралася по черзі у котрогось із членів, щоб вільно, без можливости бути підслуханими, обговорювати пекучі теми. Тепер гурток цих членів був дуже вузький, не більш як 10, але вони й не прагнули розширити його: надто страшні часи переживала Україна, надто глибоко зайшла аґентура ҐПУ.

Тяжким для розв'язання питанням, значно тяжчим, ніж до революції, було питання приміщення. До революції боялися зовнішніх філерів, за совєтської влади — сусідів по квартирі. Було тяжко знайти „буржуазне" мешкання, в якому мешкала б одна родина. Обов'язково були чужі або добровільно прийняті люди, з метою уникнути реквізиції, або — примусово вселені не лише чужі, а й ворожі люди, внутрішні шпіки. Стара Громада мусіла пристосовуватися до цих умов.

Виставка О. Климка в Ню Йорку

Олександер Климко

Ню Йорк. — В неділю дня 20-го березня ц. р., о год. 1-ій вполудне відбудеться відкриття першої на терені Ню Йорку виставки образів і телевізійних та фільмових сценічних проєктів відомого українського образотворчого мистця — Олександра Климка, який прибув в 1958 році до ЗДА з Аргентини. Олександер Климко має за собою видатну мистецьку діяльність в різних країнах Европи і Західньої Гемісфери. Дванадцять його картин оздоблюють ловецький замок в Ляйгбад в Австрії. У Лондоні (Велика Британія) Климко створив вісім образів для місцевої української католицької церкви й один його образ знаходиться в тамошній латинській католицькій катедрі. Для державного дитячого театру в Мадриді (Еспанія) Климко малював театральну куртину. Велике пано його роботи находиться в інституті Карльоз Паз у Буенос Айрес в Аргентині. Для української церкви в Берісо в Аргентині Климко виконав свої поліхромії. Поза тим, в кожній із країн, в яких перебував Климко, находяться у приватних колекціях низка зроблених ним портретів. Виставка О. Климка в Ню Йорку проходитиме в залях Літературно-Мистецького Клюбу і триватиме до дня 3 квітня ц. р. Охоплює вона дві частині: одна — це олійні образи. Друга частина — це проєкти декорацій для телевізії і фільму, що для них тепер Климко під час свого перебування у ЗДА постійно працює. В першій частині будуть виставлені олійні образи, яких 40 олійних образів портретів, композицій і пейсажів. Сюжетами багатьох із них є українські краєвиди і події із міського і сільського життя в Україні, як наприклад, Водохрещі, ярмарок у малому містечку, сільська кузня, чорна біржа у Львові, львівські вулиці та ін. Окрему групу в тій частині творять образи з ловецького життя та з життя лісу і звірят, що в них Климко показав у мистецькій формі свій сантимент до природи. Друга частина виставки охоплює зразки різних проєктів для телевізії і фільмів. Специялізується в цій ділянці Климко з часу свого прибуття до ЗДА і минулого року — після складення відповідних іспитів — він був прийнятий у члени "United Scenic Artists of America." Фахові студії і практика, набута в Австрії, Англії та в Арґентині, і передусім ориґінальність задуму і виконання уторували йому дорогу до праці в американському фільмі і телевізії. Зокрема показані в цій частині малюнки до фільмів "The Case of Dr. Leighton," "Hotel Mocambo," вар'єте "Hallo, Nicolette," "Girl in Blue" і балету "Copelin" та ін. Беручи до уваги різнородність виставлених праць, це буде перша цього роду укр. мистецька виставка в Ню Йорку. Відомий О. Климко теж і як книжковий ілюстратор й оформлювач книжкових обгорток: йому належить проєкт обкладинки для книжки І. Смолія „У Зеленому Підгір'ї".

Вечерниці „Червоної Калини" в Ню Йорку

Між двома світовими війнами, як тільки сяк-так заспокоїлись відносини після програної війни у Східній Галичині і життя вимагало від людей займатись теж культурними розвагами, у щорічний традиційний звичай ввійшли Вечерниці „Червоної Калини". Влаштовувало їх Військово-історичне Видавництво цієї назви, покликане до життя задля плекання української вояцької традиції. Тому на Вечерницях „Червоної Калини" збирались в першу чергу колишні українські вояки з своїми дружинами і родинами. Але тому, що ці колишні вояки насправді стояли у проводі всіх українських культурно - господарських централь і грали провідну ролю взагалі в цілому українському національному житті між двома світовими війнами, то Вечерниці „Червоної Калини" стали, поруч із щорічним Балем Преси, найповажнішою, репрезентаційною товариською імпрезою у добі карнавалу у Львові. Відновлене в Ню Йорку Видавництво „Червона Калина", що почало продовжувати видавничу діяльність, відновило й традицію щорічних Вечерниць, які відразу здобули собі велику популярність. Тому, що „стара войнa" здає собі справу, що треба притягати молодь, яка перейняла б її ідеали і її завдання в ділянці продовжування всякої доброї традиції, аранжери Вечерниць „Червоної Калини" свідомо й пляново стараються ставати вечером культурної розваги в першу чергу для молоді. Тому й уведено — за деякими чужими взорами — установу „дебютанток", себто представлювання зібраній публіці молодих панночок, які вперше приходять на велику публічну забаву і цим, так мовити, входять у ширше громадсько - товариське життя. І на останніх Вечерницях „Червоної Калини" 27 лютого ц. р. у залях Народного Дому в Ню Йорку було коло 200 осіб з-посеред молоді обох статей. Між ними пишалась група дебютанток і їхніх товаришів - кавалерів. На поданій побіч світлині — якраз оця група. Із старших громадян — троє тих, що найбільш заслужились для цієї доброї справи: інж. І. Вінтоняк з Дирекції Видавничої Кооперативи „Червона Калина", який був ініціятором щорічної імпрези дебютанток і цим разом представляв їх, пані Мирослава Драган, яка займалася організацією цьогорічних деб'ютанток, і ред. Лев Лепкий, що давній аранжер львівських Вечерниць „Червоної Калини", що вивів з деб'ютантками хоровід. ІК

Дебютантки на вечерницях „Червоної Калини" в Ню Йорку — (від ліва): Тамара Винницька, Марта Савицька, Ольга Папуга, Дзвінка Барагура, Марта Цегельська, Люба Крижанівська, Ліла Гладиш, Богданна Клецор — всі Ню Йорк, Орися Петрик, — Пассейк, Оксана Смулка — Ню Йорк, Ірка Ковшевич — Трентон. Партнери (зліва): Орест Побікушка, Василь Лев, Володимир Стефанишин, Северин Данилович, Ігор Таратуцький, Андрій Шеварович, Юрко Ренер, Юрко Ставничий, Стефан Качарай, Альберт Кіпа, Мирон Кочинський. Сидять (зліва): інж. Іван Вінтоняк, п-і Мирослава Драган, ред. Лев Лепкий.

● Нюйоркський посадник Роберт Вагнер вислав до Токіо 5 тузенів троянд рідкої краси, щоб ними прикрасили частину вулиці в японській столиці з приводу світової виставки квітів. Ця виставка відбувається для відзначення народин онука японського цісаря.

ДРУКАРСЬКИЙ ЧОРТИК

Прикрий друкарський чортик трапився в статті Олександра Домбровського „Пам'яті А. С. Коцевалова", надрукованій в „Свободі" за 9-го березня. У 5-му відступі 3-ої колони згори друге речення повинно звучати: „Стараючись бути вірним принципам об'єктивної науки, А. С. Коцевалов не належав до тих..." і т. д.

Короткі Вістки

● Американські бази в Японії будуть скріплені новим з'єдиненням ракет. До дотеперішніх восьмох далекосяжних ракет типу „Ніке (Найк) - Геркулес" буде доданих 8 дальших типу „Говк" (Яструб). Треба буде 462 акрів для влаштування нових ракетних викидень і баз. Більшість того ґрунту — це неужитки. Японська опозиційна преса, яка спершу зняла була великий крик з приводу американських баз, тепер вже замовкла і тому не буде труднощів —

● У Совєтах велике враження зробила вістка, що американський літак з літаконосця „Кірсердж" догледів на хвилях Тихого океану човен із чотирма совєтськими вояками, негайно про це сигналізував, а висланий з корабля гелікоптер врятував вояків, які 49 днів перетривали у позбавленому мотору і пошкодженому човні. Совєти спершу замовчали втрату того човна в морських маневрах. Тепер совєтська преса широко про це розписується.

● 20-го травня в стейті Орегон мають відбутися правибори кандидата на президента. Сен. Естес Кіфовер відкликав свою кандидатуру, але крім нього там ще є 5 інших демократичних кандидатів-сенаторів: Кенеді, Гомфрі, Морс, Саймінґтон і Джансон.

ДОРІЯН РУДНИЦЬКИЙ

15-річний віольончеліст, студент Филаделфійської Консерваторії, виступить з своїм дебютовим концертом у п'ятницю, 18-го ц. м., год. 8-ма вечером, в Літературно - Мистецькому Клюбі в Ню Йорку і в неділю, 20-го ц. м., год. 4-та по пол., в Пластовій Залі в Филаделфії. При фортепіяні: д-р Антін Рудницький, батько молодого віртуоза. У програмі твори українських і чужоземних композиторів.

КУДИ СКЛАДАЄТЕ ВАШІ ОЩАДНОСТІ? УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ МАЄ СПЕЦІЯЛЬНІ ВИВІНУВАЛЬНІ РОДИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ДЕ, КРІМ ПЕВНОСТИ ЗБЕРЕЖЕННЯ ВАШОГО ГРОША, ОДЕРЖУЄТЕ ВІДСОТКИ У ФОРМІ ДИВІДЕНД ТА КОРИСТАЄТЕ ПРИ ЦЬОМУ ІЗ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВАШОГО ЖИТТЯ НА ПОВНУ ЙОГО НОМІНАЛЬНУ СУМУ (ВІД 500 ДО 5,000 ДОЛ.) І ДОПОМОГОВОГО ФОНДУ НА ВИПАДОК ЗАНЕДУЖАННЯ.

✝

З глибоким жалем повідомляємо Знайомих і Друзів, що 15-го березня 1960 р., на 66-му році життя упокоївся в Бозі,

бл. п. Василь Павлович БУЛЬБЕНКО

учасник Визвольних змагань, та громадсько - політичний діяч.

ПАНАХИДА — в П'ЯТНИЦЮ, 18-го БЕРЕЗНЯ 1960 року, в год. 7:00 вечора, в похоронному заведенні П. Яреми в Ню Йорку.

ПОХОРОН — в СУБОТУ, 19-го БЕРЕЗНЯ 1960 року, в год. 1:00 по полудні, з похоронного заведення, на цвинтар Rosehill в Лінденi, Н. Дж.

брат — ФЕДІР
і племінник — ЮРКО з Родиною

В П'ЯТУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ Нашого Найдорожчого МУЖА, БАТЬКА, ДІДУНЯ,

бл. п. Миколи КОКОЛЬСЬКОГО

буде відправлена

СЛУЖБА БОЖА З ПАНАХИДОЮ

в СУБОТУ, 19-го БЕРЕЗНЯ 1960 року в год. 8:30 ранку в українській католицькій церкві Пречистої Діви при 87 St. 97 Ave. — OZONE PARK, N. Y., на яку запрошують

НАДІЯ КОКОЛЬСЬКА — дружина
ДОНЬКИ, СИН, ЗЯТІ І ВНУКИ

В ПЕРШУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ Нашого Найдорожчого МУЖА і БАТЬКА,

бл. п. Стефана БРОДИКА

хорунжого УГА, визначного суспільно - політичного діяча Жовківщини, голови філії УККА в Бруклині-Північ та члена інших громадських Організацій, буде відправлена

СЛУЖБА БОЖА і ПАРАСТАС

в СУБОТУ, 19-го БЕРЕЗНЯ 1960 року в год. 8:30 ранку в ГРЕКО-КАТОЛИЦЬКІЙ ЦЕРКВІ СВ. ДУХА при Північ 5-та вул. — в БРУКЛИНІ

✝

Приятелів та Знайомих запрошує Родина:

АННА — дружина
ОЛЬГА — донька
ІВАН — зять

Рогатинці з Ню Йорку передають цією дорогою Зеньові ГОРЕЧОМУ і Ноні з Горечих БАЧИНСЬКІЙ та їх Рідні вислови щирого і глибокого співчуття, з приводу смерти ЇХ МАМИ,

Людовики з Фединів ГОРЕЧОЇ

Від Т-ва „РОҐАТИНЕЦЬ" б. учнів Української Гімназії „Р. Ш." в Рогатині

Ню Йорк, в березні 1960 р.

Увага! Увага!

ЕЛИЗАБЕТ, Н. Дж. й ОКОЛИЦЯ!

Укр. Центр. Комітет і філія УККА влаштовує

СВЯТОЧНУ АКАДЕМІЮ

в честь

ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

в неділю, 20-го березня 1960 р. в год. 4:30 по полудні в УКРАЇНСЬКОМУ НАРОДНОМУ ДОМІ при вул. Фултон — в Елизабеті

В програмі Свята виступлять: Учні Курсів Українознавства і церковний хор „БОЯН" під дир. ІВАНА ЗАДОРОЖНОГО.

ДО ЧИСЕЛЬНОЇ УЧАСТИ В ПОКЛОНІ ВЕЛИКОМУ СИНОВІ УКРАЇНИ ЗАПРОШУЄ

КОМІТЕТ

Окружний Комітет Відділів Українського Народного Союзу у ФИЛАДЕЛФІЇ

запрошує оцим всіх Голов, Секретарів та Касирів Відділів УНСоюзу Филаделфійської Округи на

ОКРУЖНІ ЗБОРИ

в неділю, дня 27-го березня 1960 р. в год. 2:00 по полудні в приміщенні ЗУАДКомітету — 866 Н. 7-ма вул. у ФИЛАДЕЛФІЇ, Па.

На порядку нарад будуть: ВАЖЛИВІ ОРГАНІЗАЦІЙНІ, КУЛЬТУРНО-ОСВІТНІ ТА ВІЖУЧІ СПРАВИ.

На Зборах буде приявний Головний Предсідник Українського Народного Союзу,

ДМИТРО ГАЛИЧИН

УПРАВА ОКРУЖНОГО КОМІТЕТУ

УКРАЇНСЬКЕ ГІМНАСТИЧНЕ ТОВАРИСТВО **„Чорноморська Січ" в Нюарку, Н. Дж.**

У зв'язку з загальним переписом населення (ценсус) в ЗДА та активізацією і наближенням Українського Громадянства до державних і публічних справ,

— скликає —

на неділю, 20-го березня 1960 р. на год. 4:00 по пол., — у власному домі при 506-508 18-та Евеню, — в Нюарку, Н. Дж.

„ГРОМАДСЬКЕ ВІЧЕ"

з ПРОМОВАМИ виступлять — в англійській мові:
1. Василь МАРТИН — Стейтовий ассемблемен;
2. Василь ГУРАЛЬ — заступник Прокуратора Стейту Ню Джерзі;

в українській мові:
3. проф. Микола ЧИРОВСЬКИЙ.

До масової участи запрошує Організації, Установи та все Українське Громадянство

УПРАВА

ВЕЛИКИЙ ВЕЧІР еспанської літератури і музики

уладжує — НЮЙОРКСЬКА ГРУПА

в НЕДІЛЮ, 20-го БЕРЕЗНЯ 1960 р. год. 5:30 по пол. — Народний Дім, Н. Й.

UKRAINIAN ATHLETIC ASSOCIATION "CHORNOMORSKA SITCH" — of NEWARK, N. J.

Will Hold

A CITIZENS ASSEMBLY AND DISCUSSION

in conjunction with the general civic interest in the forthcoming U. S. census report on

Sunday, March 20, 1960

4:00 P. M.

at the UKRAINIAN SITCH HALL 506-508, 18th Ave. (corner 12th St.) in NEWARK, N. J.

A DISCUSSION WILL BE HELD BOTH IN THE ENGLISH AND UKRAINIAN LANGUAGES.

The speakers will include
1. N. J. State Assemblyman William MARTIN;
2. Deputy Attorney General, State of N. J. William GURAL, — speaking in English, and
3. Professor Mykola CZYROWSKY — in Ukrainian.

For this Mass Rally the many Ukrainian civic Organizations and Citizens are invited.

THE COMMITTEE

Куровецький і Багинський
Часто ходять на концерти
Щоб погути рідну пісню,
І свій рідний хор підперти.

Хоч вони і не співають
Ні басом, ані тенором,
За те „Думку" уважають
Все найкращим нашим хором.

ДО УВАГИ ХОРИСТАМ!

На голосові струни і діяфрагму прекрасно впливає споживання знаменитих м'ясних виробів, які завжди можете набути

— у —

двох крамницях

ЮВІЛЕЙНИЙ

КОНЦЕРТ

ХОРУ • ДУМКА •

В СКЛАДІ 150 ОСІБ

диригент: Л. КРУШЕЛЬНИЦЬКИЙ;

з участю солістів:
ІН. ОРДАССІ - БАРАНСЬКА — сопран (Метрополітан Опера);
В. БАРАНСЬКИЙ — бас;

форт. супровід: Р. СТЕЦУРА, Е. ЧАПЕЛЬСЬКА.

Ню Йорк

19-го березня 1960 р.

TOWN HALL — 123 W. 43rd St.

Початок — точно год. 8:00

Квитки: „АРКА", „ЕКО", TOWN HALL

Филаделфія

26-го березня 1960 р.

TOWN HALL — 150 N. Broad St.

Початок — точно год. 8:00

Квитки: БАЗАР, 823 N. Franklin Street і в день концерту Town Hall.

КОНЦЕРТ спонзорує ЗУАДК.

Ставайте членами Українського Народного Союзу, а тим самим і співвласниками 20-ти мільйонового майна організації!

До майбутнього концерту Опери та Пісні в Ірвінг Гай Скул, в неділю, 20-го березня

І знавців і тих, що просто залюблені в спів, чекає свято в неділю 20-го березня, о год. 6:30 веч. в великій залі Ірвінг Гай Скул (40 Ірвінг Плейс, між 16 і 17 вул.) в Ню Йорку відбудеться повторний концерт Оперного Ансамблю з новою програмою і новим складом виконавців. Деякі з них показані на світлинах.

Лідія Портлік (сопран)

В програмі улюблені арії та дуети з опер „Отелльо", „Чо-Чо-Сан", „Шукачі перлів", „Наталка Полтавка", „Сорочинський ярмарок", „Трубадур", „Самсон і Даліла" та чудова Баркароля з опери „Казки Гофмана". На бажання публіки буде повторено частину програми попереднього концерту — „Козацьку пісню", укр. нар. пісню „Червоная калинонька" та пісню Платона Майбороди „Рідна мати моя".

До програми вечора залучено шедевр Лисенківської творчости „Ой Дніпре мій, Дніпре" та пісні І. Остерського (перше виконання).

Григорій Марчук

Музичне керівництво Ансамблю очолює Євген Крахно, колишній співробітник Кабінету Історії Музики Київської Консерваторії та науковий працівник Науково-Дослідчого ІІ відділу, яким в той час керував відомий збирач українського фольклору М. Гайдай (батько видатної української співачки Зої Гайдай).

Головною солісткою концерту та вокальним керівником Ансамблю є оперна співачка Клавдія Таранова, учениця Брагина — славнозвісного баритона, що співав у черзі і як партнер з Тіто Руффо, Батістіні, Де-Люкою та Шаляпіним і в славетній Міланській Скалі і в рідному Києві, перед першою світовою війною.

Олександра Зелинскиє (сопран)

З київських шкіл, де повстали й зберігалися традиції національного мистецтва, вийшли кращі представники української музики: співак і автор „Запорожця за Дунаєм" С. Гулак-Артемовський, композитори М. Березовський, А. Ведель, автор „Вечерниць" П. Ніщинський. У Києві колись формувалися творчі індивідуальності М. Лисенка, К. Стеценка та М. Леонтовича, а в наші дні — братів Майбород.

Олександра Зелинскиє (сопран)

В київській консерваторії, як вчителі та вдохновителі своїм творчим прикладом були передові музики: композитори Л. Ревуцький, В. Косенко, Б. Лятошинський, В. Грудин, автор першої Історії Української Музики М. Грінченко, історик А. Ольховський, диригент М. Малько, учень Бузоні пяніст-віртуоз Беклемішів, славнозвісні співаки Фіґнер і Брагин. Останній, м. і., гостюючи в країнах Середньої Европи, зустрічався й приятелював з іншим відомим українським співаком тенором Любінецьким, пізніше професором Львівської Консерваторії. Один з найбільших піяністів нашого часу Володимир Горовиць — також вихованець Київської Консерваторії.

Українська музика, отже, знайшла собі надхнених виконавців на еміґрації і через них полонить і стає улюбленою в Новому Світі, який раніше її не знав. Все ширше звучать українські мелодії і ми стаємо свідками започаткування нового етапу життя української музики, її виходу на міжнародню арену. М. і. для потреб радіостанції „Вільна Европа" було зроблено грамзапис попереднього концерту Опери та Пісні.

Оперний Аансамбль вже встиг зарекомендувати себе з найкращого боку і має всі дані до дальших мистецьких перемог. Можна бути цілком певним, що в майбутню неділю вечір Опери і Пісні принесе слухачам правдиву естетичну насолоду.

Н. К.

ОСТАННЯ ДОРОГА ОЛЕКСАНДРА ЯКОВЛЕВИЧА ШУЛЬГИНА

Сарсель, Франція. — В понеділок, 7 березня, о. митр. В. Вишневський відслужив вечером при домовині Покійного панахиду, а у вівторок ранком, 8 березня, відбувся в присутності найближчої Родини й Друзів винос тіла з дому. Домовину перевезено до храму УАПЦ св. Симона, і негайно, о год. 9-ій ранку о. митр. Вишневський у співслуженні о. Єремієва та дияконів відправив св. Літургію. Церква була вщерть наповнена, не зважаючи на те, що велику кількість українських громадян саме вивезено на Корсику у зв'язку з приїздом Хрущова до Парижа. М. ін. треба відзначити присутність багатьох чужинецьких політичних діячів та науковців, знак, якою великою повагою втішався проф. Шульгин в міжнародному світі. М. ін. французьке міністерство закордонних справ та Уряду опіки над еміґрантами, в якім до останньої хвилини працював Покійний на становищі офіційного Опікуна української групи у Франції були репрезентовані кол. амбасадором Геро та п-ею Бідо. З цього ж уряду були теж Опікуни поодиноких національних груп, як польської: Малечинський, мадярської: Ґрабовски та ін. Французький науковий світ репрезентував професор Сорбони Віктор Тапі.

Французький церковний світ, а зокрема перешкодженого ЙЕ Владику Рюппа та о. монс. Жіє репрезентував о. Гуйон, секретар французької католицької акції допомоги біженцям.

Дуже численно була заступлена Міжнародна Вільна Академія, з якої м. ін. з'явилися президент проф. Марінеску з дружиною (румун), заст. президента проф. д-р Залеський з дружиною (поляк), ген. секретар д-р І. Ляйті (мадяр), кол. литовський амбасадор Бачкіс, лотиш Балтсурайтіс і ін. Дуже численно прийшла польська група, з яких одні репрезентували польські офіційні еміґраційні кола, інші польську бібліотеку у Парижі, інші врешті Міжнародну Академію.

Після св. Літургії, до якої співав імпровізований, але дуже добрий (бо зложений з багатьох співаків - солістів), хор під орудою п. М. Миколайчука, відповідне тепле й настроєве слово сказав о. митр. протоєрей Вишневський, а по французьки промовив о. М. Єреміїв. Після панахиди й останнього цілування наступила остання дорога Олександра Яковлевича, — на цвинтар у Сарселі, де могила цього великого українця зможе бути під постійною опікою нашого наукового осередку.

Після короткої надмогильної відправи прощали Покійного: проф. д-р В. Кубійович від українського наукового світу, а зокрема від УВУ, НТШ, УВАН і КоДУС-у; проф. д-р Марінеску від Міжнародної Вільної Академії Наук; мец. Плевако від Виконного Органу УНР та від громадянства Парижу; інж. М. Маслов від Українського Академічного Товариства, п-на Оля Репетило від студентства.

Остання „Вічная Пам'ять", — присипування могили грудками землі, а за деякий час на могилі маса вінків і квіту, якими українці прощали Патріота, а чужинці справжню Людину. Годиться відзначити, що на похороні цілий час були присутні українські католицькі священики з Парижу, з Всв. о. Ген. Вікарієм Ван де Мале на чолі, а після складення домовини до могили всі присутні спільно змовили ще Отче Наш і Богородице Діво за упокій душі Покійного, — знак, як дуже українська Громада цінила Олександра Яковлевича, як справжнього Соборника.

Між вінками зауважили ми наступні (не рахуючи вінка від Родини): від ВО УНР, НТШ, Франц. Уряду Опіки над еміґрантами, Міжнародної Вільної Академії Наук, УВУ, Родини Прокоповичів, Польської бібліотеки в Парижі, бібліотеки ім. С. Петлюри, Українського Академічного Т-ва, Української Літературної Газети, КоДУСу, Комбатантів, ОУРФ, Студентської Громади в Парижі, Українського Громадянства м. Парижу, сусідів, Організації Української Молоді Франції. Багато китиць було без написів, — від ближчих та дальших друзів.

На руки опечаленої Родини, дружини Лідії Василівни та сина д-ра Ростислава Яковлевича (який саме приїхав із місця свого постійного перебування в Канаді), як теж на руки НТШ наспіли десятки кондоленційних телеграм і листів.

КОНҐРЕС ПРОТИ „ПШЕНИЧНОЇ ПРОГРАМИ" УРЯДУ

Вашингтон. — Асистент секретаря рільництва Марвін МекЛейн представив в Рільничій Комісії Палати Репрезентантів урядовий проєкт зменшення запасів пшениці, але Комісія холодно прийняла ці пропозиції, як це виявив її член конґресмен - демократ Карл Алберт. Уряд виплачує тепер фармерам за доставлену пшеницю 75% паритету, що виносить по $1,77 від бушля. Посівна площа під пшеницю виносить 55 мільйонів акрів. Якщо не буде змін фармерського закону, то урядова допомога фармерам буде така сама і в 1961-му році. Але уряд пропонує зліквідувати урядову контролю посівної площі пшениці, а паритет допомоги визначувати на основі пересічних ринкових цін на пшеницю в трьох попередніх роках, признаючи фармерам тільки по 75% із цін. Коли б Конґрес прийняв урядовий проєкт, то в 1961-му році фармери дістали б тільки по $1,35 від бушля пшениці, але зате збільшився б т. зв. земельний банк, до якого тепер належить 28 мільйонів акрів, а в 1963 році число неуправлюваних акрів збільшилося б до 60-ох мільйонів. Але в конґресових колах гадають, що немає великої надії на те, щоб Конґрес хотів ухвалити цей урядовий проєкт про зменшення фармерських прибутків в цьому виборчому році.

ОГОЛОШЕННЯ ВІДДІЛІВ Українського Народного Союзу

ПЕТЕРСОН, Н. Дж. — Управа Т-ва ім. Т. Шевченка, Відд. 64, повідомляє своїх членів, що Місячні Збори відбудуться в суботу, 19-го березня 1960 р., в год. 7:30 веч., в домі п. Винярського — 482 Main St. Проситься членів прибути на Збори, щоб полагодити всі біжучі справи. — Управа.

ТРЕНТОН, Н. Дж. — Місячні Збори членів Т-ва „Запорозька Січ", Від. 245 ім. В. Хмельницького, відбудуться в неділю, 20 березня 1960 р., в год. 2:00 по пол., в залі української православної парафії, — при 824 Adelaide St. — О. Гоянюк, гол.

ФИЛАДЕЛФІЯ, Па. — Т-во „Дністер", Від. 430, повідомляє, що побір вкладок за місяць березень відбудеться в суботу, 19 березня 1960 р., в Укр. Клюбі, при 23 вул. і Брави, в год. від 7:00-9:00 веч. і в неділю, 20-го березня 1960 р., в Клюбі, при вул. Френклін, в годинах, від 11:30 до 1:30 по пол. Всіх тих членів, які не вирівняли своїх вкладок в попередніх місяцях, просимо не легковажити цієї платности, бо їх обезпечення може втратити свою важність. — О. Бакай, секр.

ФИЛАДЕЛФІЯ, Па. — Відділ 424 Пам'яти Героїв Крут, повідомляє своїх членів, що Загальні Збори відбудуться в неділю, 20-го березня 1960, в год. 12:30 по пол. в залі Свято-Покровської церкви, — 2225 N. Mascher St. — Управа Відділу

ВАШИНҐТОН, Д. К. — Т-во „Україна", Відд. 15, повідомляє, що Річні Загальні Збори членів Відділу відбудуться в неділю, 20-го березня 1960 р., в год. 5-ій по пол., в залі „Конфедерат Голл", при 1322 Вермонт Еве., Н. В. На порядку дня: звіти уступаючої Управи, вибір нової Управи, дискусія та обговорення важливих справ, зв'язаних із діяльністю нашого Відділу. — Присутність всіх членів на Зборах обов'язкова. Рівнож запрошується до участи всіх заінтересованих справами забезпечення в УНСоюзі. — Управа.

Посмертні Згадки

Іван КОЦАН, — б. предсідник Т-ва ім. І. Франка, Відд. 72 УНСоюзу в Тайтусвіл, Па., по короткій недузі, помер дня 12 січня 1960 р. Покійний народ. 1883 р. в селі Сердиця, Львівського повіту, Зах. Україна. До ЗДА приїхав 1913 р. По короткім побуті в Dunkirk, N. J. і Cleveland, Ohio, проживав у Titusville, Pa. аж до смерти. Був основником і організатором Відділу. Полишив у смутку дружину Анну з дому Гелемей з м. Комарно, синів Володимира і Йосифа, 8 внуків, сестру Марію, зам. Кравік у Клівленді та брата Степана в Старім Краю. — В. Й. П.!
Подав І. Курах.

Анна КУШИК, членкиня Т-ва ім. М. Шашкевича, Відд. 94 УНСоюзу в Гемтремку, Миш., померла дня 24-го лютого ц. року, по довгій і тяжкій недузі. Похорон відбувся 28-го лютого 1960 р., із церкви Непорочного Зачаття Преч. Діви Марії, на католицький цвинтар. Покійна полишила у великому горю чоловіка Василя, доньку Марію, 2 братів: Филипа і Михайла та сестру Марію на рідних землях Західньої України. Похорон відбувся при участи Родини, Приятелів та Членів Т-ва, на цвинтар Монт Олівет. — В. Й П.!
В. Крушельницький, секр.

Марія КВАСНИЦЯ — довголітня членкиня Б-ва св. Йосафата, Відд. 217 УНСоюзу в Рочестері, Н. Й., померла 29-го лютого 1960 р. Покійна походила з с. Путятинці, пов. Рогатин, Зах. Україна. Полишила у смутку 4 доньки: Стеллу Куба в Каліфорнії, Катерину Шейфер, Чарлес Томан, Вільям Шарп, 1 сина Івана, 2 братів: Миколу Гаріс в Рочестері і Петра Гарасимчука в Ірвінґтоні, Н. Дж., 2 сестри Софію Онуфрик в Рочестері та Параньку Радишевську в Монтреалі, Канада, 11 внуків, та 13 правнуків. Покійна належала до Б-ва св. Йосафата. Похорон відбувся 3-го березня 1960 року, з української кат. церкви св. Йосафата, на цвинтар Holy Sepulchre, при участи Родини та Членів Б-ва. — Вічна їй П.!
В. Колданський, секр.

ТАРЗАН, ч. 4422. Гине Тарза нів приятель.

Почалася завзята боротьба... І тепер видно було, як провідники Джордж Рокі і Молю заохочували своїх компаньйонів!

Тим часом мавполюд був затривожений і поспішив на сцену...

І ось наглo один із розпачливих пострілів Кроссової рушниці повалив Джорджа Рокі!